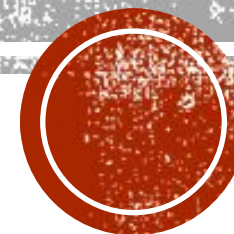

ТАҚЫРЫП: КӘСІПКЕРЛІК ҚЫЗМЕТТЕГІ ТӘУЕКЕЛДЕР

Орындаған: Абдраманов Н.М Э-31к тобы

Қарағанды қаласы 2018 жыл

Тәуекелділік ұғымы кәсіпорын ресурстарының, бір бөлігін жоғалту ықтималдылығы. Нарықтық, экономикасы дамыған елдердің, тәжірибесі бизнестің, тәуекелсіз болмайтынын көрсетеді.

Тәуекелді өзін-өзі сақтандыру есебінен және хеджирлау жолымен тәуекелдің, бөліктерін басқа фирмаларға беру арқылы азайтуға болады. Шет елдерде тәуекелді азайтудың, кең, тараған тәсілі – хеджирлау (аудармасы – жоғалтулардан сақтау).

Кәсіпкерлік тәуекел- бұл
бизнестің түріне байланысты
компанияның қызметінің
тәуекелі

Қаржылық
тәуекел

Коммерциялық
тәуекел

Өндірістік
тәуекел

Кәсіпкерлік тәуекелді туындататын факторлар

Кәсіпкерліктегі тәуекел бірқатар факторлардың болуымен байланысты, яғни жоғалтулардың туындау ықтималдылығын жоғарылата отырып, сол немесе өзге іс-әрекеттерді туғызатын шарттармен сипатталады. Мұндай шарттар кәсіпкердің өзінің белгілі бір іс-әрекеттері нәтижесінде кәсіпкерлік құрылымдардың ішкі қызмет сферасында, сондай-ақ бизнесті қоршаған ортаның, яғни мемлекеттік органдардың, жабдықтаушылардың, бәсекелестіктердің әрекеттерінің әсерінен туындайды.

Тәуекел – бұл мүмкін қауіптілік.

Экономикалық теорияда тәуекел дегеніміз кәсіпорынның белгілі өндірістік және қаржылық қызметті жүзеге асыру нәтижесінде табыстың бір бөлігін жоғалту ықтималдығы.

Кәсіпкерлік тәуекел - өнімдерді тауарларды, қызмет көрсетулерді өндірумен, оларды өткізумен, тауар-ақша және қаржы операцияларымен, коммерциямен байланысты кез келген қызмет түрінде пайда болатын әлеуетті мүмкін қауіптілік, ресурстарды ықтимал жоғалтулар.

Кәсіпкерлік тәуекелдің мәнін қарастыру кәсіпкерлік қызметте тәуекел орындайтын **функцияларды** анықтаумен басталады:

1. Инновациялық
2. реттеуші
3. қоғаушы
4. Аналитикалық

Кәсіпкерлік тәуекелдің **инновациялық функциясын** кәсіпкер алдында тұрған мәселелерді дәстүрлі емес шешуді іздестіруді ынталандырумен орындайды.

Реттеуші функция қарама қайшы сипатта болады және екі түрлі нысанында шығады: конструкциялық және бүлдіргіш.

Тәуекелдің **қорғаныш функциясы** егер кәсіпкер үшін тәуекел табиғи жағдай болса, сәтсіздіктерге шыдам да қалыпты болу тиістігінен көрінеді.

Аналитикалық функциясы шешімдердің мүмкін нұсқаларының ішінен біреуін таңдау қажеттілігінде тәуекелдің болуын білуімен байланысты.

Кәсіпкерлік тәуекелдің жіктелуі

Кәсіпкерлік қызмет белгілері бойынша

- Өндірістік
- қаржылық
- коммерциялық
- заңдық
- инвестициялық
- сақтандыру

Аумағы бойынша

- жергілікті
- салалық
- елдік

Пайда болу табиғаты бойынша

- субъективті
- объективті

Мүмкіндігі бойынша

- Сақтандырыл атын
- сақтандырыл майтын.

Кәсіпкерлік тәуекелді бағалау әдістері

Кәсіпорынның тәуекелдерін бағалаудың негізгі әдістері болып статистикалық әдістер есептеледі. Олардың ішіндегі перспективалы әдіс қаржылық тәуекелдерді факторлық талдау (факторлық жүйе моделін қолдану) болып табылады. Мысалы, диверсификацияланған инвестициялық тәуекелді инвестиция объектісінің даму перспективаларының бар-жоқтығы бойынша, бәсекелестік деңгейі, тапсырыстар саны, келісілген шарттар саны бойынша, ал диверсификацияланбаған – несиелер бойынша пайыздық мөлшерлемелер, инфляциялық күтілімдер, ел экономикасының дамуының жалпы беталыстары бойынша бағаланады.

Тәуекелді бағалау әдістері

Айқындылық

Ішінара айқынсыздық

Толықтай айқынсыздық

Аналитикалық

Статистикалық

Сараптамалық әдіс

Абсолютті көрсеткіштер

Салыстырмалы көрсеткіштер

Орташа мән көрсеткіштер

Вариация

Дисперсия

Стандартты ауытқу

Тәуекелдерді басқару әдістері

Тәуекелді басқару дегеніміз – тәуекел факторларын бейтараптандыру және талдау әдістерінің жиынтығы.

Тәуекелді басқару үрдісін 6 сатыға бөлуге болады:

- 1) Мақсатты анықтау
- 2) Тәуекелді айқындау
- 3) Тәуекелді бағалау
- 4) Тәуекелді басқару әдістерін таңдау
- 5) Таңдалған әдісті қолдану
- 6) Нәтижелерді бағалау